

Gemeente
Hoogeveen

Uitgangspuntennotitie

Kaderstelling nieuw afval(inzamel)beleid

23-11-2023

Versie 2

Inleiding

Het college van burgemeester en wethouders beoogt door middel van deze uitgangspuntennotitie de raad de mogelijkheid te geven keuzes te maken inzake de nader uit te werken scenario's voor het nieuwe afval(inzamel)beleidsplan. Deze notitie is zo vormgegeven dat per onderwerp een tweetal scenario's worden voorgesteld. Het scenario dat uiteindelijk de voorkeur van (de meerderheid van) de gemeenteraad heeft, zal door het college nader worden uitgewerkt. Deze uitwerking, in de vorm van een concept-afval(inzamel)beleidsplan, zal vervolgens ter vaststelling wederom aan de gemeenteraad worden aangeboden.

Tijdens de raadsvergadering van 21 september jl. zijn de uitgangspunten met behulp van bijgaande presentatie mondeling toegelicht en zijn vragen van de raad hieromtrent zo veel mogelijk direct ambtelijk beantwoord. De antwoorden op vragen die enig uitzoekwerk vereisten zijn op een later moment door middel van bijgaand schrijven via de griffie aan alle fracties teruggekoppeld. Mede op basis van deze aanvullende informatie hebben de fracties in de raadsvergadering d.d. 2 november jl. hun voorkeursscenario's toegelicht. In vervolg daarop stelt het college hierbij de in het afval(inzamel)beleidsplan nader uit te werken scenario's voor. De voorgestelde keuzes inclusief argumentatie zijn in deze uitgangspuntennotitie verwerkt.

Uitgangspunten

1. Kostenverrekening; hoe worden de kosten van de afvalinzameling aan de inwoners doorberekend?
 - A. Solidariteitsprincipe; iedereen betaalt evenveel ongeacht de aangeboden hoeveelheid (rest)afval.
 - B. Gediifferentieerde tarieven; de hoogte van de afvalstoffenheffing is afhankelijk van de aangeboden hoeveelheid (rest)afval.

Toelichting: Uit de inwonersraadpleging blijkt dat inwoners waarde hechten aan belonen. Een financiële prikkel kan inwoners motiveren bewuster afval te scheiden. Daarbij is het goed uitlegbaar dat inwoners die door goede afvalscheiding minder (rest)afval produceren (met als gevolg minder verwerkingskosten), daarvoor worden beloond door middel van een lagere afvalstoffenheffing. Informatie van de brancheorganisatie NVRD (Koninklijke Vereniging voor Afval- en Reinigingsmanagement) toont aan dat een financiële prikkel kan bijdragen aan het benaderen dan wel behalen van de VANG-doelstellingen. Bij de introductie van een financiële prikkel kan evenals in andere (Drentse) gemeenten rekening worden gehouden met kwijscheldingsmogelijkheden zodat sociale minima er per saldo financieel niet op achteruit gaan.

De meerderheid van de gemeenteraad heeft te kennen gegeven een vorm van Diftar te willen invoeren. Hierbij wordt de voorkeur gegeven aan verrekening per aanbieding (volume) en niet gebaseerd op gewicht. Tevens wordt opgemerkt dat sprake moet zijn van een evenwichtig systeem met bij voorkeur een positieve prikkel bij de uitwerking van dit scenario.

Het college besluit, rekening houdend met bovenstaande, scenario B 'Gedifferentieerde tarieven' als voorstel nader uit te werken in het afval(inzamel)beleidsplan.

2. Inzamelmethodiek; hoe worden de huishoudelijke afvalstoffen ingezameld?
 - A. Bronscheiding in de huidige vorm; grondstoffen (GFT, PMD & OPK) worden evenals restafval aan huis ingezameld.
 - B. Bronscheiding nader uitwerken; e.g. omgekeerd inzamelen, waarbij grondstoffen aan huis worden ingezameld maar restafval naar een verzamelcontainer moet worden gebracht.

In navolging van de keuze die wordt gemaakt bij punt 1 is het belangrijk om de samenhang te onderzoeken tussen enerzijds de wijze van doorberekening van de kosten (middels de afvalstoffenheffing) en anderzijds het service- en voorzieningenniveau. Hiervoor wordt binnen het vakgebied gebruik gemaakt van de afvaldriehoek waarvan service, kosten en milieu de componenten vormen. Elke keuze op één van deze componenten heeft invloed op minimaal 1 van de andere componenten.

De meerderheid van de gemeenteraad heeft te kennen gegeven omgekeerd inzamelen (vooralsnog) niet als optie te overwegen en restafval evenals grondstoffen conform de huidige situatie aan huis te willen blijven inzamelen. Aan het scenario waarin restafval naar een verzamelcontainer in de (nabije) omgeving moet worden gebracht behoeft in het afval(inzamel)beleidsplan dan ook geen aandacht.

Het college besluit scenario A 'Bronscheiding in de huidige vorm' als voorstel nader uit te werken in het afval(inzamel)beleidsplan.

3. Inzameling van OPK; hoe wordt oud papier en karton ingezameld?
 - A. Inzet van vrijwilligersorganisaties (scholen, kerken & verenigingen) bij de inzameling van OPK; inzet van een zgn. achterlader met 'vrijwillige' beladers.
 - B. Inzameling van OPK door een professionele inzamelaar; inzet van een zijlader voor de lediging van minicontainers.

De landelijke tendens volgend moet worden geconstateerd dat steeds meer gemeenten en uitvoeringsorganisaties ervoor kiezen om het huishoudelijk vrijgekomen oud papier en karton niet meer met behulp van vrijwilligersorganisaties in te zamelen. Daar komt bij dat ook steeds meer inzamelaars niet meer buiten reguliere werktijden met vrijwillige beladers OPK willen inzamelen. Uit de enquête komt echter naar voren dat een deel van de inwoners deze werkwijze graag wil behouden. Volgens het college is het daarom belangrijk om v.w.b. dit onderwerp breed naar de ontwikkelingen te kijken om vervolgens een voorkeursscenario voor nadere uitwerking vast te stellen.

De meerderheid van de gemeenteraad heeft te kennen gegeven dat vrijwilligersorganisaties betrokken moeten blijven bij de inzameling van OPK. Wel moet hierbij aandacht zijn voor (buiten)gebieden waar momenteel geen huis-aan-huis inzameling plaatsvindt. In combinatie met professionele inzameling kan eventueel een gebieds-dekkende inzameling worden gerealiseerd. Tevens zijn

door enkele fracties opmerkingen gemaakt over de hoogte van de garantieprijs die nadere uitwerking behoeven.

Het college besluit, rekening houdend met bovenstaande, scenario A 'Inzet van vrijwilligersorganisaties (scholen, kerken & verenigingen) bij de inzameling van OPK' als voorstel nader uit te werken in het afval(inzamel)beleidsplan.

4. Inzamelfrequentie; hoe vaak worden grondstoffen (GFT, PMD & OPK) aan huis ingezameld?

- A. Huidige frequentie handhaven; GFT & PMD 2-wekelijks, OPK & restafval 4-wekelijks/maandelijks.
- B. Frequentie aanpassen naar gemiddelde behoefte; e.g. lagere frequentie GFT tijdens wintermaanden.

Uit de enquête komt naar voren dat inwoners graag, vanwege bijvoorbeeld een groei-/snoeiseizoen, een verhoogde dan wel verlaagde inzamelfrequentie zouden willen zien. O.b.v. aanbodpercentages en de hoeveelheid aangeboden afval zou een dergelijk voorstel tot de mogelijkheden behoren, immers kan op deze manier worden ingespeeld op de behoeften van de inwoners dan wel op de hoeveelheid huishoudelijk afval die vrijkomt.

De meerderheid van de gemeenteraad heeft te kennen gegeven voorstander te zijn van handhaving van de huidige inzamelfrequenties. Daarnaast zijn door enkele fracties voorgestellen gedaan met betrekking tot de inzamelfrequentie van GFT tijdens het winterseizoen.

Het college besluit, rekening houdend met bovenstaande, zowel scenario A 'Huidige frequentie handhaven' als scenario B 'Frequentie aanpassen naar gemiddelde behoefte' als voorstel nader uit te werken in het afval(inzamel)beleidsplan, waarbij de uitwerking van scenario B enkel betrekking zal hebben op de GFT-inzameling.

5. Aantal minicontainers; hoeveel minicontainers heeft ieder huishouden?

- A. Huidige aantal (3) handhaven; voor GFT, PMD & restafval.
- B. Maximaal 4; ook voor de inzameling van OPK een container invoeren.

De enquête laat een wisselend beeld zien v.w.b. het invoeren van een extra minicontainer voor OPK. De keuze voor een voorkeursscenario bij dit onderwerp hangt mede af van de keuzes bij onderwerp 2 en 3. Immers kunnen deze keuzes van invloed zijn op de hoeveelheid minicontainers per huishouden. Wanneer bijvoorbeeld wordt gekozen voor uitwerking van omgekeerd inzamelen als voorkeursscenario bij 2, of uitwerking van professionele inzameling van OPK als voorkeursscenario bij 3, ligt de invoering van een OPK-container voor de hand.

De meerderheid van de gemeenteraad heeft te kennen gegeven geen voorstander te zijn van (verplichte) invoering van een 4^e minicontainer voor OPK. Optionele introductie, in combinatie met de betrokkenheid van vrijwilligersorganisaties bij de OPK-inzameling, zal naar verwachting uitsluitend een kostenverhogend effect hebben.

Het college besluit dan ook te kiezen voor scenario A 'Huidige aantal (3) handhaven' en derhalve geen voorstel nader uit te werken in het afval(inzamel)beleidsplan.

6. Afvalscheiding bij hoogbouw; moet bronscheiding bij hoogbouwaansluitingen worden ingevoerd?
 - A. Huidige situatie handhaven; alle huishoudelijk afval in dezelfde (rest)afvalcontainer; grondstoffen kunnen in wijkverzamelcontainers, bijvoorbeeld bij winkelcentra, worden gedeponeerd.
 - B. Scheidingsfaciliteiten conform laagbouw; separate verzamelcontainers voor PMD & GFT (en eventueel OPK) realiseren bij hoogbouwcomplexen.

Uit de inwonersraadpleging blijkt dat een groot deel van de inwoners uit de hoogbouw ook graag thuis afval wil scheiden. Bronscheiding bij hoogbouw is weliswaar realiseerbaar, maar ervaringen uit andere gemeenten laten zien dat de kwaliteit van de grondstofstromen onder druk kan komen te staan.

Bij dit uitgangspunt is geen sprake van een duidelijke meerderheid voor één van beide scenario's. Hoewel de fracties het belang van afvalscheiding bij hoogbouwaansluitingen onderschrijven wordt eveneens onderkend dat de kwaliteit van separaat ingezamelde grondstoffen, zeker bij de introductie van Diftar, mogelijk onder druk kan komen te staan.

Het college besluit, rekening houdend met bovenstaande, zowel scenario A 'Huidige frequentie handhaven' als scenario B 'Scheidingsfaciliteiten conform laagbouw' als voorstel nader uit te werken in het afval(inzamel)beleidsplan zodat de gemeenteraad hier in een later stadium haar eigen afweging kan maken.

7. Extra (inzamel)faciliteiten; moeten er extra (gratis) inzamelmogelijkheden komen voor grof tuinafval en grof huishoudelijk afval (GHA)?
 - A. Huidige situatie handhaven; het hanteren van een kostendekkend tarief voor GHA (incl. herbruikbare huisraad). Dit is eerder door de gemeenteraad besloten om invulling te geven aan de taakstelling o.b.v. het rapport 'Op weg naar een schone lei voor Hoogeveen' en is geëffectueerd per 1 januari 2023.
 - B. Extra (gratis) inzamelingsmogelijkheden voor grof tuinafval en GHA; onderzoeken n.a.v. de door de inwoners gedane suggesties welke mogelijkheden er zijn om het serviceniveau te verhogen en welke (financiële) gevolgen dit heeft (voor de afvalstoffenheffing).

Uit de reactie van de inwoners op de enquête komt naar voren dat inwoners graag extra mogelijkheden zouden zien voor het ontdoen van grof huishoudelijk afval (GHA) en grof tuinafval. Bij het kiezen van een voorkeursscenario is het van belang dat tevens het eerder door de raad genomen besluit om het aantal vrije kg's op de milieustraat te reduceren tot 450 kg GHA (inclusief grond en puin) om invulling te geven aan de taakstelling vanuit het rapport 'Op weg naar een schone lei voor Hoogeveen' in de overwegingen wordt meegenomen. Wanneer service verhogende maatregelen worden gekozen zal dit binnen de afvaldriehoek impact hebben op de componenten kosten en/of milieu.

De meerderheid van de gemeenteraad heeft te kennen gegeven voorstander te zijn van voortzetting van het huidige beleid. Daarbij zijn echter door diverse

fracties opmerkingen over eventuele verruiming van de mogelijkheden voor aanbidding van de afvalstromen grof tuinafval, puin en grond.

Het college besluit, rekening houdend met bovenstaande, scenario B 'Extra (gratis) inzamelingsmogelijkheden voor grof tuinafval en GHA' als voorstel nader uit te werken in het afval(inzamel)beleidsplan. Hoewel een meerderheid van de gemeenteraad voorstander is van voorzetting van het huidige beleid komt uit de inwonersraadpleging naar voren dat inwoners graag uitbreiding van inzamelmogelijkheden onderzocht zien. Door dit scenario nader ook als voorstel uit te werken in het afval(inzamel)beleidsplan kan de gemeenteraad hier in een later stadium haar eigen afweging maken.

Suggesties

In aanvulling op bovenstaande uitgangspunten zijn tijdens de raadsvergadering door diverse fracties enkele suggesties gedaan met het verzoek aan het college deze mee te nemen in het vervolgproces. Het betreft aandacht voor preventie en voorlichting, de inzet van (een) afvalcoach(es) en separate inzameling en indien mogelijk verwerking van luier- en incontinentiemateriaal.

- *Preventie / voorlichting / afvalcoach(es)*

In incidentele gevallen wordt momenteel reeds gebruik gemaakt van de diensten van een afvalcoach van Area. Het gaat dan bijvoorbeeld om de beoordeling of een huishouden in verband met bijzondere omstandigheden in aanmerking komt voor een extra container. Tevens wordt het door college overwogen om in 2024 op projectbasis (een) afvalcoach(es) te gaan inzetten bij de bewustwordingscampagne teneinde de kwaliteit van de ingezamelde grondstoffen te verbeteren. Uit de feedback van de gemeenteraad maakt het college echter op dat er wellicht behoefte bestaat aan structurele inzet van (een) afvalcoach(es). Naast voornoemde werkzaamheden kan/kunnen deze zich dan tevens bezighouden met activiteiten inzake preventie en voorlichting.

Het college besluit, rekening houdend met bovenstaande, de suggestie 'Preventie / voorlichting / afvalcoach(es)' als voorstel nader uit te werken in het afval(inzamel)beleidsplan.

- *Separate inzameling / verwerking van luier- / incontinentiemateriaal*

Voor een succesvolle introductie van Diftar (zie uitgangspunt 1) is flankerend beleid van doorslaggevend belang. Naast de inzet van (een) afvalcoach(es) zijn voldoende mogelijkheden voor afvalscheiding en maatwerk voor doelgroepen twee factoren die hierbij een belangrijke rol spelen. Naast speciale voorzieningen voor medisch afval kan in dit verband tevens worden gedacht aan separate inzameling (c.q. verwerking) van luier- en incontinentiemateriaal (geen stoma-zakjes). Behalve dat dit afval een fors volume heeft en daardoor zorgt voor een snel vol rakende restafvalcontainer, is het, weliswaar momenteel nog op zeer beperkte schaal, te recycleren.

Het college besluit, rekening houdend met bovenstaande, de suggestie 'Separate inzameling / verwerking van luier- / incontinentiemateriaal' als voorstel nader uit te

werken in het afval(inzamel)beleidsplan, waarbij de focus zal liggen op inzameling daar hoogwaardige verwerking dan wel recycling van deze afval- c.q. grondstofstroom (op dit moment) nog niet op grote schaal mogelijk is.

Bijlagen: Presentatie afval(inzamelbeleid) d.d. 21 september jl.
Beantwoording vragen n.a.v. informerende ronde kaderstelling afval(inzamel)beleid